

LJUBLJANA, 24.12.1970
 letnik xx
 številka 11
 cena 1 dinar (novi)
 STUDENTSKI LIST

TRIBUNA

U – PESNITVE

čakamo na povečanje nasprotij
 znotraj delavskega razreda
 v vrstah politikov
 čakamo na povečanje nasprotij
 krogu študentov
 čakamo na povečanje nasprotij
 med pesniškimi grupacijami

povsem naravno je da vodstvo ZKJ
 sprejme en del odgovornosti
 povsem naravno je da delavski razred
 prevzame drugi del odgovornosti
 povsem gotovo je, da bi tudi pesniki
 prevzeli tretji del

O. TOLNAJ

fotografija tone stojko. exp@ ljubljana 12.12.1970

KOSTAS AXELOS

TEZE K PROBLEMU REVOLUCIONARNE PRAKSE

1.

Marksizem in marksizmi, ki se vse bolj povezujejo z drugimi elementi – krščanskimi, buržoaznimi, pozitivističnimi, scientističnimi, prihoanalističnimi, fenomenološkimi, eksistencialističnimi, strukturalističnimi – še lahko pomagajo oživljati nekatere teoretske raziskave, toda brez odločilnega poudarjajo revolucionarne prakse v visoko industrializiranih družbah, kot je bila ta preiščljena v Marxovi in marksistični shemi. Marksizem in marksizmi izpolnjujejo neko srednje produktivno in vprašljivo, problematično delo, se integrirajo v teorijo in prakso svoje družbe. Živijo njeno življenje in smrt.

2.

Visoko industrializirana družba se počasi spreminja v „kapitalistično-socialistično“ družbo in to s pomočjo vedno napredujoče in združujoče tehnike.

3.

V tehnično zaostalih deželah, kjer se je (ne brez zmede) spojil z ostalimi religioznimi, etničnimi, nacionalističnimi, ideološkimi elementi, igra marksizem še vedno vlogo vzvoda določene revolucionarne spremembe, ki te dežele prav tako vodi v kapitalistično-socialistično in tehno-birokratsko stanje, bolj v etatizirano kot socializirano, planirano in planetarno družbo.

4.

Sociološke raziskave, ki se proglašajo za marksistične oziroma bi hotele biti marksistične, vse bolj izgubljajo svojo samostojnost, s tem ko se spajajo z drugovrstnimi raziskavami in težijo k uniformiranosti, s tem ko postajajo vse bolj površne. Teore-

tična celota marksizma kot taka ne obstaja več, teoretični marksizem pa se, s tem ko se posplošuje, ukinja v oslavljeni in nenapadalni (nenevarni) obliki. Prekril ga je brezoblični progresizem.

5.

Marksistična analiza se je umaknila pred lastnimi možnostmi tako v kapitalističnih deželah kot tudi v tistih, ki se sklicujejo na socializem. Marksizem se ne sprašuje zadosti o sebi in ne vprašuje (dovolj) radikalno.

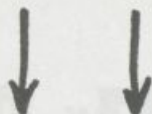
6.

Kljub temu se v neki zbegani in nečisti shemi dogaja znamenita sprememba sveta. Načrti reformatorjev in „revolucionarjev“ so sami spremenjeni v zgodovinskem gibanju, ki se vrši v nesporazumih in kompromisih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje z 1. strani)

7.

Socialistična gibanja so iztirila, propadla, ker vsak radikalen namen „propade“, v tem ko se približno uresniči. Njihov načrt sam je bil preveč ideološki in preveč abstrakten, ni mislil v globino in ni spoznal svojega izvora svojega načina in svojega cilja. Ker je bil preveč utopičen, je moral podležiti skušnjavi vsakdanjosti, praznosti. Ker je bil preveč prazen, ni mogel zadržati utopije kot neko infantilno in eshatološko upanje. Revolucionarni in socialistični načrt je bil že od začetka določen po tem, za kar je zahteval, da se zanika.

8.

Za tako imenovani socialistični blok – že daljnosežno policentričen – se tistim, ki hočejo biti odprti marksisti in socialisti, demokratični in liberalni komunisti, zdi, da ga žalijo. Nesposobni so, da bi razumeli igro socialne stvarnosti, vlogo moči, podrejanja in države. Precenjujejo ali podcenjujejo, kar se govori in naredi, ne da bi tako prav vedeli, kako je to treba razložiti.

9.

Visoko industrializirane družbe se približujejo etatističnemu kapitalističnemu socializmu, ohranjajoč oblast, moč in izkoriščanje s pomočjo vedno bolj posrednih oblik in načinov. Tako spoznamo, da je popolno samoupravljanje podružbne družbe, odprava oblasti: zgolj mit. V svojem procesu kolektivizacije in univerzalizacije meščanska družba socializira individualizem, zapopade in nevtralizira vse konflikte, integrira na nek način vsako kritiko, skopi in prizna posamezni upor, medtem ko odpravlja razlikovanje pravega in napačnega, svobode in ne-svobode.

10.

Levica se lahko udeležuje samo zgodovinske komedije birokratične etatizacije, njene posebne naloge se zamenjujejo z občimi nalogami, ki istočasno izražajo posamezne in obče interese. Ker je preveč negativna, ničesar ne uresniči. Ker je preveč pozitivna, se vključuje v sistem. Ker sledi srednji poti, služi vladajoči poprečnosti. Zdi se, da levici ni namenjeno zaostrovanje antagonizmov in nasprotij družbe, ker obča situacija upravlja nasprotja in antagonizme in istočasno njihove nosilce. Protesti levice ostajajo neučinkoviti in prazni, ohranjajo živahen glas določene zahteve, toda ta zahteva ostaja netočna, nedoločena.

11.

Proletariat tehnično razvitih dežel se meščansko integrira z obćim gibanjem, njegova bit in njegova zavest se razrešujeta v procesu, ki teži k obći blaginji. Gibalo tega kapitalističnega ali socialističnega procesa ostaja profit. Zaostrenih kriz ni mogoče predvideti in revolucionarno prakso „naprednih“ dežel ne izpolnjujejo (dovršujejo) teoretični in strokovnjaki revolucije, ki ne pride. Zdi se, da takšna revolucionarna praksa niti ni mogoča, in razredni borbi – skrajno topi, otopeli – revolucija ni več horizont. Reforma in modernizacija se dogaja neopazno, brez leska. „Zaostale“ dežele bodo kmalu dosegle pridobitve (in uspehe) francoske buržoazne revolucije: marksizem je instrument njihove emancipacije in industrializacije.

12.

Marksova in marksistična teorija ter njena praktična perspektiva ostajata ujeti med nakovalno Heglove politične filozofije in tem, kar je ta izrazila, in kladivo nihilistične diagnoze Nietzscheja (ki je rešen vsakega romantizma in sklicevanja na dušo). Medtem ko planetarni čas nadaljuje svojo blodno pot, se skuša izgovoriti, skuša najti jezik, govor (logos) in zamenjuje svoje igralce. Negativnost se zaenkrat zelo dobro prikriva.

Prevedel A. M.

DIRIGIRANA DEMOKRACIJA ALI KAJ?

18. decembra 1970 bo redna skupščina univerze v Ljubljani. Sklenjeno je bilo, da morajo diskutanti priložiti svoj diskusijski prispevek tajništvu univerze do 16. 12. Diskusija je omejena na 5 minut.“

Takšno okrožnico so pred kratkim prejeli učitelji naše univerze. Ob čudoviti rabi pasiva, „sklenjeno je bilo“, je marsikdo začel ugibati, kdo ali kateri forum je anonimni avtor sklepa. Hudobni jeziki pravijo, da bo skupščina dostojno tiha in dostojno prazna.

I. K.

V ENEM TEH DNI . . .

V enem teh dni, ko ste dvignili izpisane parole in stopili neko uhojeno pot, ko ste z očmi, zavešeni z zastavami, spregledali stezo, ki morda vodi drugam – v enem teh dni ste zagazili tisočkrat prehojeno in prezrli možnost ustvarjalne prisotnosti v jutrišnjem svetu.

Niste se dvignili, kadar si je imperializem delil svet, ko so se študentje skupaj z delavci na barikadah borili za socialne pravice, za novo družbo; niste podprli zahtev po radikalnem reševanju socialnih problemov v lastni državi . . .

Nacionalističnim izpadom v sosednji državi ste odgovorili z enakim – z manifestacijo nacionalizma.

Vladajočemu razredu sosednje države ste s tem dali možnost, da pod krinko nacionalne ogroženosti krepki reakcionarne sile in s tem potencialno duši revolucionarno gibanje v vrstah vaših tovarišev – italijanskih delavcev in študentov.

Zaprti v omejenosti nacionalizma, ste se odrekli internacionalnemu povezovanju revolucionarnega razreda.

Tistega dne, ko so žejne razpoke sekale zemljo in je zbrozgano blato bruhalo vodo, ko so zastajali koraki v topljivem asfaltu in so zmrzle grude pokale v mrazu; taktak, ko so se veke povešale v težki viagi, ko je pogled uhajal v dalje; tistega dne ste se morda že odrekli lastni prihodnosti.

JERNEJ NOVAK

NARODNI MITING

Organizacija in red sta bila na višini, kakor se temu pri nas reče. Prvič se je zgodilo, da je bilo več demonstrantov kot gledalcev. Nasmejani srednjeolci in brezskrbni študentje, dolgolasci – vsi so nazorno kazali duhovno enotnost vodstva in množice: za prijateljstvo, za mir, za svobodo (z nabornega letaka). Publika na pločnikih pa je bila zaskrbljena. V akciji je bilo drugače: brž ko se je mimo peljal kakšen tržaški avtomobil, je množica prešla v nenapovedano in nepričakovano dejanje . . .

Stare parole izpred dvajset let niso več mogle dati duška napetim živcem. Petarda je počila. Tujega nočemo, svojega ne damo! Narodni miting mladih narodnjakov. Ne politični miting. Ne študentski miting. Narod pokrije vse. Tudi slabe člene. Quo vadis Moro? (s transparenta). On že ve. Quo vadis slovenska manjšina? Ne vemo. Meja naj nas ne bi ločevala, se sliši z one strani; najbrž mislijo, da je že v naravi meja, da nas ne – ločuje? Manjšina naj bo most; most brez stebrov; manjšina brez zaupnice . . .

JK

OB MANIFESTACIJI DEMOKRATIČNIH SIL V TRSTU

Glasi Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije „Delo“ objavlja 15. decembra članek dopisnika RTV Ljubljana v zvezi z manifestacijo „naprednih, prijateljskih, antifašističnih itd.“ sil, ki jo je organizirala uprava mesta Trsta in celotne pokrajine v zvezi s svinjarjami, ki so jih še pred nekaj dnevi izvajale fašistične sile oziroma M. S. I. ob podpori skoraj vseh desničarskih sil (strank) ter celo nekaterih levičarskih.

Znano je, da zavzemajo vse vidnejše položaje pri policiji člani desničarskih strank in obnašanje policije ob izgredivih fašistov je glede na to razumljivo. Včeraj pa je župan mesta Trsta ing. Spaccini pozval vse stranke, naj se pridružijo „antifašistični“ manifestaciji, ki pa je izvenela bolj kot farsa, ne pa tako, kot naj bi bil njen namen. Udeležilo se je največ okoli 13.000 ljudi (Delo navaja 20.000), od katerih je bilo približno 3000 študentov tržaške univerze, ki pa so se takoj, ko je župan spregovoril protestativno razšli. Poudariti je treba, da se študentje ljubljanske univerze popolnoma strinjamo s tem postopkom, ker mislimo, da je bila ta „lepa“ manifestacija ob vodstvu teh ljudi „pot v Canoso“.

Delo navaja, da je študent Duško Udovič govoril kot predstavnik tržaških študentov, kar pa ni res. Udovič je govoril kot študent – kot slovenski študent (eden izmed pretepenih), ki so mu milostno dovolili, da prebere nekaj pozdravnih brzojavk in predstavi vodje povorke. Udovič je to enkratno priložnost izkoristil in v svojem govoru v slovensčini in italijansčini ostro napadeč prisotne na odru, ki so mu tudi poskušali preprečiti govor. Študentje, ki so se udeležili te manifestacije, so to sotrili v podporo slovenskim študentom, ki jih na tržaškem še zmeraj zatirajo.

ZORAN SAVNIK

NAJZGLEDEJŠA EVROPSKA MEJA

Dogodki v Italiji so v minulih dneh za marsikoga morda pomenili presenečenje. Najprej fašisti in Moro kot nekaj neprijetnega in bolečega, potem pa manifestacija dvajsettisoč Tržčanov kot ponoven dokaz zadovoljnega samozaupanja in pomiritve. Jasno je, da vprašanje ni tako preprosto, kot nam ga skušata prikazati naša politika in dnevni tisk. Rad bi povedal nekaj besed o nastalem položaju s stališča, da je nacionalni problem rezrdni problem. Italija spada v tisti del sveta, ki je pod kontrolo ameriškega imperializma. Izraz tega so prav gotovo tudi njene vodstvene strukture. V tej luči moramo gledati tržaške dogodke. Nekaj tisoč fašistov prav gotovo ni samo neprijeten anahronizem italijanske politike, ampak njen logični sestavni del. Tako njihova manifestacija kot Morov izpad sta del taktike diplomatske igre, katere namen je bilo ponovno izsiljevanje Jugoslavije. Vendar so se v tem trenutku Italijani nekoliko precenili. Nastal je diplomatski spor, ki ga je bilo treba na vsak način zgladiti. In ker se bojimo za dobre odnose (od katerih imamo, mimogrede, precej koristi), smo se takoj spet spustili v klečeplazniško politiko, na katero smo navajeni že dobrih petnajst let. Samo nikar preveč ostro, samo nikar preveč naravnost, da ne izpustimo iz rok tistih nekaj adutov, ki nam jih je navrgla situacija. Položaj z Italijo nam jasno kaže nov neuspeh politike skrajne odprtosti, razumevanja in samoponiževanja na vse strani. Prej ko slej si moramo priti na jasno o pravi naravi svetovnega imperializma, katerega podaljšek je nedvomno tudi Italija. Italijanska buržoazija ne bo nikoli razrešila problema slovenske manjšine, razen če bo v to prisiljena. Toda v trenutku, ko sta oba bloka nedvomno zainteresirana za stalen pritisk na Jugoslavijo, se resnično lahko vprašamo, kdo bo Italijo v to prisilil. Možnosti rešitve mejnega in nacionalnega vprašanja torej ne moremo iskati na oblastniškem nivoju današnje Italije. In kje je tista struktura, na katero se lahko naslonimo. Kratek pregled italijanskega socialnega in političnega položaja nam jasno pokaže edino možnost. Že več let traja proces, v katerem se načrtno zmanjšuje gospodarski pomen tržaškega ozemlja. Tu bi samo omenil veliko kampanjo za ukinitve ladjedelnice Svetega Marka in stalno upadanje prometa v tržaški luki. S temi ukrepi buržoazije načrtno panperizira prebivalstvo cele pokrajine. Enako so ogroženi slovenski in italijanski delavci. Ta položaj jim brez dvoma omogoča močne vezi solidarnosti. Da je temu tako, nam kaže tudi stavka italijanskih delavcev zaradi nedavnih fašističnih izgrediv. To je možnost naše potencialne akcije. Kje stoji buržoazija, to vemo že petnajst let in še več. In na katero stran se bomo postavili mi?

JAŠA ZLOBEC

PUTNIK

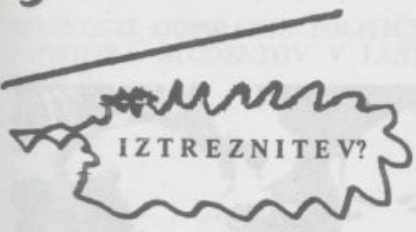
SMUČANJE V JANUARJU

- Lienz – Južna Tirolska, 678 m
- Monte Bondone – 2096 m

Prijave in vse informacije v poslovalnici Putnika, Trg OF 15, Ljubljana, tel. 311-542.

ŠE BO
LUŠTNO!

 IZTREZNITEV?

Igra je končana. Prav zares. Morala se je končati, kajti trajala je odločno predlogo — v našo škodo. Bilo je naporno to „dobrososedsko“ sprenevedanje, srce in pljuča so se nam utrudila od silnih zdravic in dobrih želja. Čisto preprosto izgubili smo se v tem vesoljnem, vse odpuščajočem komedijantstvu brez prvega in zadnjega dejanja.

Iztreznitev je, kakor vedno, prišla iznenada. Ne hlinimo presenečenja. Neprijeten je le udarec v našo slaboumno euforijo, euforijo gobezdavih časnikarskih tirad o „dobrososedskih odnosih“ z našima „ljubima sosedoma“ Avstrijo in Italijo. Te tirade so nas hotela prepričati, kako zelo civilizirano je prenašati pljuvanje in pretepanje slovenskega življa, vse zaradi „dobrososedskih“ odnosov, miroljubnega sožitja in konstruktivne diplomacije. Vedno so bile vmes „neljube pomote“, incidenti manjših skupin fašistov ali njihovih istomišljenikov onkraj Karavank, praviloma so te skupine vedno prišle od kod drugod, „skalile vodo“, „razburile napredno in demokratično javnost sosednih prijateljskih dežel in žele vsesplošno zgražanje“. Seveda smo se nekje globoko v sebi počutili posrane, a kaj, če smo se zarotili na miroljubnost, pa naj pride najhujše.

Dobro je, da je konec te mučne euforije, teh prisrčnih ciganskih driblingov, tega hokeja pod ledom in igračkanka z vitalnimi interesi slovenskega naroda, katerega integralni in neločljivi del so tudi koroški in primorski Slovenci.

Potrebno je bilo le dvoje pasijonskih fašistično-nacističnih igrokazov v Celovcu in Trstu, dveh karikatur izpred druge svetovne vojne, da se je zrušila kulisa „dobrososedskih“ odnosov in se spremenila v tisto, kar je ves čas bila — prikrivanje „dobrososedskih apetitov“. Padla je kulisa o graditvi medsebojnih odnosov izven zgodovinskih determinant, na nekakšni trezno-praktično-ekonomski-realistični osnovi, ki lahko mirno ignorira zgodovinsko preteklost in jo skuša čimprej udobno namestiti v muzej. Ni spričo tega zaskrbljujoč samo naš trgovinski deficit z omenjenima državama, še bolj je kritičen naš zgodovinski primanjkljaj, ki nas ves čas situira v nek pasivni, čakajoči odnos zgodovinske nirvane.

Kratkotrajno medsebojno obstreljevanje s frazami o „pozabljanju, o čimprejšnjem pozabljanju ran preteklosti“ so naši sosedje definitivno ustavili. Ne zaman. Kajti nam, zgodovinskimi jogijem sredi nejogijevske Evrope tega stoletja, je v ušesih naenkrat zazvenela grozljiva tišina, ki ne obeta veliko dobrega.

Ceho naše zgodovinske nepismenosti plačujemo s krvno moneto zamejskih Slovencev. Vsi izgovori o majhnosti, politični igri velesil in podobno je popolnoma odveč. Nobena od velesil nas namreč ne sili v tako izjemno toleranco do gospodov Berzantija in Sime, če se seveda sami nismo odločili zanjo. Kljub naši izjemni opreznosti (beri strahopetnosti) je možno in pravično enkrat za vselej postaviti odločno dilemo: KAJ SLOVENSKI NAROD V TEM PREKLET-TEM LABIRINTU NAJRAZLIČNEJŠIH INTERESOV IN INTERESIČEV LAHKO SPLOH ŠE IZGUBI?

Politični pragmatisti bodo pozvali k treznosti in realnosti. Zaboga, mar nismo že petindvajset let najbolj trezni in realni opazovalci genocida Slovencev v sosednji Italiji in Avstriji, ki se lahko meri s katerim koli po-

dobnim v svetu. Ne strašite me, da z energičnim stališčem lahko povzročimo morda atomski spopad v srcu Evrope ali da s takimi stališči škodujemo našim ekonomskim koristim. Dejstvo je, da smo izrinjeni na rob kulturnega, tehnološkega, ekonomskega in ne nazadnje nacionalnega vegetiranja, ki ni nič manjše kot je bilo v času najhujšega nacionalnega pritiska v preteklem stoletju, samo da je danes ta pritisk dobil drugačno obliko. Zato noben strah ne more biti večji od strahu definitivnega narodnostnega izginotja.

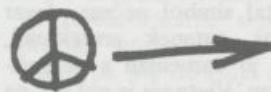
Čakamo in upamo, da nam ekonomsko močnejše države milostno vržejo kako drobtinico, nato pa tulimo vsi srečni glorio hvalnosti. Klečeplazno skušamo uveljaviti naše (bojda) izjemne sposobnosti v prirajanju modernih gladiatorjskih iger. Dopuščamo, da nas spreminjajo v evropski rezervat, ghetto, dopuščamo barantanje s tem koščkom zemlje, kot da bi imeli še kakšno drugo možnost razen te, da vztrajamo tu, kjer smo.

Vprašanje je bilo, kaj slovenski narod še lahko izgubi sredi natezanja velikih narodov? Ali ni morda izgubil že preveč? Edini možni odgovor je: ničesar več ne more izgubiti. Čisto nič naj nas ne vznemirja, da energično stališče lahko povzroči mednarodno krizo. Naj jo povzroči, kajti kriza je boljša, kot počasna smrt, bolje odprt in odkrit boj kakor pa počasna in na videz varna politična nirvana. Druge izbire žal ni, zadnji dogodki so nas prepričali v to. Naj nas ne zapeljejo različne pogodbe, ki se sklepajo med starimi sovražniki, ne bodimo naivni in ne jemljimo teh pogodb preveč zares. Držale bodo pač toliko časa, kolikor bo potrebno.

Ostaja samo pot, ki vodi iz ghetta, ven iz ghettovske miroljubne usmerjenosti. Če ta pot ne bo lahka, ne obupujmo, če bo nasilna, je to zgodovinsko opravičeno nasilje, če na tej poti ne preživimo, lahko še vedno umremo kot spodobni ljudje in ne turistični mešetarji.

Igra je končana. Burkači so se utrudili. Čas je, da stopijo na oder ljudje iz krvi in mesa. Zgodovina ne čaka, čakajo samo tisti, ki se iz nje nikoli ničesar ne naučijo.

MILENKO VAKANJAC

POLICIJA IN FAŠISTI VRŠIJO SVOJO DOLŽNOST

V Trstu in po vsej Italiji se od ponedeljka ponavljajo zelo hudi dogodki, ki so med seboj tesno povezani.

V Trstu smo bili priča vrsti izgrediv fašističnih plačancev, ki so pred očmi policije do krvi pretepli nekaj slovenskih študentov in razdeljali sedež P. S. I. V Četrtek zvečer pa je policija na zahtevo oblasti (šolskega skrbnika in ravnatelj) iz zasedenih šol izgnala dijake, medtem ko je prej dovolila fašistom, da so nemoteno opravili „svojo dolžnost“.

V petek je tržaški rektor zagrozil, da bo zaprl univerzo, da bi preprečil srednješolcem v Avli Magni, medtem ko je v ponedeljek dovolil neofašistični skupini FUAN, da se je zbrala na univerzi. V soboto pa je policija prisilila dijake liceja Dante, da so morali proti svoji volji stopiti v šolo.

V soboto se je v Milanu pripetila nov hujši dogodek. Policija je ob koncu avtorizirane povorke anti-fašističnih organizacij proti procesu v Burgosu napadla skupino anarhistov in v bližini Univerze streljala proti njim. Študent Saverio Santorelli je umrl zadel od solzilne bombe. Istočasno se je v Milanu popolnoma nemotena odvijala neofašistična manifestacija. Vse to se godi prav v času, ko dosegajo borbe milanskih delavcev vrhunce lanskim jesenskim bojem ter so vsi srednješolci mobilizirani proti avtoritarizmu ministra Misasija. Iz teh dogodkov lahko sklepamo, da fašisti in policija opravljajo svojo dolžnost kot uradni in neuradni čuvaji sedanje družbe, katere oblast je v rokah tovarnarjev, vladnih strank, proveditorjev, ministra Misasija itd. Ti dogodki so tesno povezani z dogajanjem na srednjih šolah in na univerzi. Ob vsem tem moramo tudi mi zavzeti odločno stališče, zato bo danes na univerzi splošno zborovanje študentov, na katero so še zlasti vabljeni srednješolci:

Dnevni red bo sledeč:

1. Rektorjevo zadržanje do neofašističnega zborovanja FUAN ter do zborovanja srednješolcev
2. Zadržanje tržaške policije
3. Dogodki v Milanu
4. Zadržanje tržaških oblasti, pobudnic današnje protifašistične manifestacije, potem ko so prisostvovali zborovanju „arditov“ in dovolile povorko fašističnih pobalinov.

TRG EVROPA 1

O TEM,

KAKO SE IZDA REVOLUCIJO

Svet se razkaja. Ameriški imperializem trdno kontrolira zahodni svet. Ruska birokracija kroti svojo poloblo. Tretji svet je nestabilen in niha med obema fašizmoma. Samoupravni socializem se že dvajset let bori s porodnimi krči. Samo tam daleč, v Aziji je majhna država, ki se s temi resnicami noče sprijazniti in se še naprej bori za vrednote, ki jih stari svet gleda z resignacijo. In prav ta mali narod je postal simbol nečesa, česar nismo več zmožni, ostanek preteklosti, romantike, ki smo jo zamenjali s pragmatičnim računarjenjem. Vietnam je naš up, na Vietnam se sklicujemo, kadar se gremo revolucionarje, Vietnam je postal izgovor za naš pasivizem in apatijo. Mladina vsega sveta, humanisti starega kova, celo večina državnih vodstev se postavljajo na stran male države, solidarnost je nešteto krat ponovljena. Ves svet je torej human, ve se, kje so naša čustva, Američani pa vseeno počno, kar hočejo. Vietnamsko tragedijo izkoriščamo za samopotrjevanje. Ta vojna v daljni Aziji je novi preizkusni kamen starega sveta. In ta se je, kot že tolikokrat v zadnjih desetletjih, pokazal v svoji pravi luči. Ta odnos lahko analiziramo na dveh nivojih. Prvi je nivo evropskih vlad, katerih odpor je samo navidezen, in ki so po svoji logiki vezane na delitev sveta. Ta odnos je dokaj jasen, mislim, da tu ni izjem. Drugi nivo, in ta je mnogo bolj problematičen, je stališče naprednih sil, komunističnih partij itd. Formalno so stališča jasna in se tudi manifestirajo v številnih akcijah. V praksi pa so vse te akcije popolnoma jalove in neučinkovite. Vse kaže, da te strukture še niso prišle do bistva problema. Rešitev problema ni namreč v demonstracijah, nabiralnih akcijah ali raznih humanitarnih razsodiščih. Edina možnost starega sveta, da se proti tej vojni in podobnim učinkovito bori, je ogorčen boj proti lastnim režimom, ogorčen boj proti starim strukturam, ki so si razdelile svet. Ob tem bi bilo najbrž treba omeniti tudi Jugoslavijo. Res je, vietnamski boj podpiramo že od samega začetka, Sihanukovo vlado smo priznali med prvimi, nešteto je solidarnostnih akcij in manifestacij. Toda kakšen rezultat dobimo po vsem tem, če potegnemo črto? Gospoda Nixona naše manifestacije prav nič ne skrbijo, mnogo bolj ga zanima idrijsko živo srebro, s katerim lahko izpopolnjuje svoj morilski arzenal. Vietnamska vojna živi od ameriškega imperializma, ki sam po sebi prav gotovo ne bi mogel eksistirati. In o tem bi se morali povprašati. O tem bi se morali vprašati, ko si namemo roke ob vdiračem ameriškem kapitalu, ko govorimo o miroljubni koeksistenci, ko enačimo naše pojmovanje miru s pojmovanjem imperializma in birokracije.

Teden solidarnosti je za nami. Teden parol, zborovanj in sentimentalizma. In kje so, če sploh so, resnične možnosti, da res kaj storimo? Edino kar nam ostane, je radikalna sprememba, črta čez vse to, kar smo doslej delali, popolna predrugačitev pojma o miroljubni koeksistenci in revolucionarna fronta v evropskem okviru. Najbrž je res, da je Jugoslavija prisiljena sprejemati pravila igre, ki jih vsiljuje mednarodna reakcija. Zato je to poziv naši partiji, poziv k internacionalizmu, ki ga je politični pragmatizem že davno potisnil v pozabo. Tu je naša edina možnost in tu nas teži breme zgodovinske odgovornosti.

J. ZLOBEC

VIETNAMSKA PRIČEVANJA

Ameriški pravnik Mark Lanet je znan po svoji knjigi J. F. Kennedyju. V knjigi 'Pogovori z Američani', ki jo je pred nekaj tedni izdala newyorška hiša Simon in Shuster, je zbral izpovedi ameriških vojakov, ki so se vrnili iz Vietnama. Objavljeni odlomki so povzeti po Spieglu.

JIMMY ROBERSON, Washington:

Roberson: Mitchell je bil velikan, čez 1,83, dober vojak... a bil je popolnoma nor. S sabo je nosil sekuro, ki jo je nabrusil kot britev in s katero se je spravljal nad ljudi, ki so se priplazili skozi grmovje. Namesto da bi jih pripeljal žive, jim je odsekal glave, jih spravil v torbo in jih prinesel s seboj. Pripadal je prvi diviziji. Če si ubil določeno število sovražnikov, si dobil tri dni dopusta - a moral si predložiti uhlje. On je nosil glave...

Vprašanje: Ste ga res videli v torbi, polno glav? Roberson: Bil sem v svojem šotoru, v taboru. Ravnokar je vstopil Poredkoma se je smejal in govoril je stvari kot: „Spet sem si zrihtal enega. Spet je ujal ene poševne oči.“ Imel je torbo iz raševine, usedel se je poleg mene na postelj in odprl torbo. Tri ali štiri glave so se privale na posteljo. Odrezal jih je pri grlu. Začel sem vreščati, on pa se je smejal, medtem ko je razvrščal glave po postelji.

Vprašanje: Ste kdaj videli, da se je požgalo kako vas? Roberson: Da. Včasih, predvsem če so ubili ali ranili katerega od naših, so naredniki rekli: „Ne briga nas, kaj delate. Delajte, kar hočete, nas to ne briga. Posiljujte ženske ali delajte, kar se vam zdi.“

Vprašanje: Ste pošiljevali ženske? Roberson: Včasih, če smo bili na patrolji in dolgo časa brez njih. Nekateri so postali kar divji in če smo prišli v kako vas, kjer so bila mlada dekleta, smo rekli: „Radi bi videli nekaj punc. Prijazni smo, če pa drugače ne bo šlo, pa znamo biti tudi grobi.“ Potem smo si vzeli nekaj deklet. Običajno so bila v kočah in zunaj smo postavili stražo. Potem je nekaj fantov šlo noter in se spravilo na ženske. Približno eno ali dve desetini. Mogoče 15 mož. Dekleta so bila 15, 16 ali 18 let stara. Če smo videli dekle, ki je bila mlada na pogled, smo enostavno rekli: „Sedaj pa ti! Sicer...“

Vprašanje: Ste dekleta tudi ubijali? Roberson: V neko vas nam je bil prepovedan vstop. Eden je vseeno šel noter, ker je bil enostavno preveč razburjen. Ni se vrnil, našli smo ga pozneje s prerezanim vratom. Nato se jih je nekaj na lastno pest odpravilo na obisk v vas. Našli so deklico, od katere so zvedeli, da je ona storilka. Ubili so jo. Drugič so vzeli raketo, jo vtaknili v dekle in prižgali. Dekle je razneslo. Toliko norih stvari se je zgodilo... Nekaj moških je ujelo dekle, od katere so zvedeli, da je eden od njih od nje dobil spolno bolezen. Da bi ji dali lekcijo, so ji nalili terpentina v nožnico...

BILLY CONWAY, Kalifornija:

Vprašanje: Ste kdaj videli, da se je grdo ravnalo z ujetniki ali sovražnikovimi ranjenci?

Conway: Konec oktobra 68, tik preden sem bil ranjen, smo bili v Don Tangu, vasi, ki je kakih 220 ali 230 km oddaljena od kamboške meje. Moje enoto so poslali v neki tunel, kakih 30 km od vasi. Bilo nas je devet. Osem so nas poslali v ta tunel. Tam smo našli devet ranjenih vojakov in tri bolniške sestre. Ostalih sedem je pometalo ranjence z

nosil, zvelklo ujetnike, ki so ležali v mavcu, iz postelj in vse nametalo v en kot. Potem so se spravili na sestre, ki so bile nekako med 18 in 26. Začeli so jih tolči in jim trgati obleko s telesa. Če so dekleta padla, so jih zgrabili za prsi in zvelkli pokonci ter jih spet bili, da so padala po tleh. Najprej so si izbrali eno dekle. Dva sta naperila orožje na ostali dve, da se nista mogli ganiti. Drugih pet je zgrabilo dekle n jo vrglo na rogoznico. Dva sta ji zvala roke nazaj, dva sta ji razkrečila kolena. Potem jo je peti posilil. Potem ga je eden zamenjal. In potem se je to ponovilo z ostalima dvema. Vsako izmed njih so večkrat posilili. Ves čas so vpile in jokale. Ko je bilo posilstva konec, so trije izmed njih vzeli rakete in jih porinili v nožnice že nezavestnih deklet. Ni jih bilo več treba držati. Krvavela so iz ust, nosa, z obraza in mednožja. Potem so prižgali bombe, tako da so eksplodirale v dekletih. Telesa so se naphnila, potem so počila in na dan so privrela čreva.

Vprašanje: In kaj se je zgodilo potem? Conway: V tunel so poslali drugo enoto, da prinese ujetnike. Trupla deklet so ostala notri. Potem so tunel pognali v zrak.

Vprašanje: Kateri je bil najvišji čin v tunelu, ko so se ta posilstva zgodila?

Conway: Narednik. Vprašanje: Ste o tem poročali naprej? Conway: Skušal sem stvar povedati vodniku, pa o tem ni želel nič slišati.

ED TRERANTOLA iz New Yorka:

Vprašanje: Kakšno je bilo vaše vežbanje? Trerantola: ... Morali smo tekati naokoli in peti o ubijanju Gukov in Vietkongovcev. Ko smo šli k obedu, smo morali, preden so nam dovolili jesti, trikrat na vsa pljuča zarjuti: „Kill!“ ...

Vprašanje: Kakšno pesem ste morali peti? Trerantola: Pesem je nastala kar sama od sebe. Tekali smo naokoli in vpili: „VC, VC, kill, kill, kill. Gotta kill, gotta kill, 'cause it's fun, 'cause it's fun.“

Vprašanje: 'Cause it's fun? Ker je zabavno? Trerantola: Da, tako smo morali govoriti. Vprašanje: Ste morali govoriti še kaj podobnega?

Trerantola: Na steni je visela molitev, po vseh kasarnah marincev na Parris Islandu visi. Vsak večer ob devetih smo morali pred spanjem moliti za to, da bo vojna ...

MOLITEV MARINECV

Hodim po dolini
v sencih smrti.

Vendar se ne bojim hudega,
kajti jaz sem največji,
sem najhujši mother-fucker dolin.

Ležem k počitku
in prosim boga, da vojna traja,
da bi lahko marinci prišli kot rešeniki,
da bi lahko zaslužili svoj prekleto sold.

Bog blagoslovi ZDA,
bog blagoslovi klavce,
bog blagoslovi marince.

1. Študij je odtujeno delo

Študiranje odpirajo nova vprašanja, nove oblike političnega in kulturnega življenja, skratka, pojavlja se izrazita težnja po novem načinu življenja, nove aktivnosti. Za uresničevanje teh teženj potrebujejo tudi nov družbeni prostor (ki ne bi bil parcialen, lokaliziran na ožji prostor univerze), širok kakor vsa družba, saj so zahteve študentov partikularizirane potrebe vse družbe za novo univerzo in novo znanost. Študentje so skoraj edini, ki so lahko neposredno zainteresirani za te spremembe z ozirom na svoj delovni položaj v procesu študija. Delovni položaj predstavlja eno najhujših današnjih alienacij, saj se študentovo delo praviloma omejuje na obliko drila, smisel študija pa se ne nahaja v njem samem, ampak v nekem formalnem cilju – diplomu. „Delo“ se nahaja šele izven univerze, večinoma pa tudi „pravi študij“; tako se univerza degenerira v višjo obliko srednje šole. Zato tako organizirana „univerza“ ne more zainteresirati študenta, ki išče svoj prostor delovanja izven nje; študentska politika pa, odtujena univerzitetnemu prostoru, ostaja le politično delovanje združenih zasebnikov, ki jim zunanji prostor – okolje nudi največje ugodnosti in priložnosti za politične in druge aktivnosti.

Pokazalo se je, da pomanjkanje resničnega, neodtujenega dela na univerzi pogojuje tudi odtujeno delo „izven“ nje, v delovnih organizacijah, kjer je mladi intelektualec prisiljen največkrat v reprodukcijo in ohranjanje danega, ne pa v raziskovanje in še manj v kritično analitičnost. Tako mlademu diplomantu izgine še tisti minimum idealov po ustvarjalnem delu, ki mu jih je dala univerza. Znanost (ki seveda tako organizirana ne predstavlja kritične sile) torej ni prisotna niti na univerzi (študij), niti na delovnem mestu (kjer se največkrat ohranja v obliki tehnologije), tako da ostaja v getu zaprtih inštitutov, ki pravzaprav predstavljajo neko parcialno obliko dejanske univerze, univerze, kakršna naj bo, saj se v inštitutih nadaljuje pravi študij v povezanosti z raziskovalnim delom.

Taki odnosi so kvarni za celotno družbo, ki je zato zainteresirana, da jih spreminja. Vendar je ta družbeni interes v svojih izhodiščih nejasno izražen. Odpravljanje takega stanja je treba začeti tam, kjer se ugotovljena diferenciacija začne, tj. na univerzi; zaključuje pa naj se v vsej družbi. Cilj je delokaliziranje in defunkcionaliziranje univerze (v smislu stroge določitve njene funkcije, ki naj omogoča optimalno miren potek družbenih „reform“) in univerznost družbe (študij na delovnem mestu in iz njega, nova vloga znanosti kot kritične in ne samo produkcijske sile itd.).

2. Lažni revolucionarni aktivizem

Zato študentje, ko nastopajo s svojimi zahtevami, objektivno izrekajo zahteve po takšnem predručaju stvarnosti in tako ne izražajo svojega lastnega, parcialnega, slojnega interesa. Res je, da za te zahteve študentje še vedno niso večinsko zavzeti, ker je univerza sama takšna, da jim ne omogoča neodtujenega dela, svoj položaj pa ocenjujejo kot prehodni (ker naj čim uspešneje izkoristijo lastne „prednosti“ pred drugimi, ki so tako vpleteni v družbene mehanizme, da

ne morejo bivati izven njih). Zato so študentje večidel promisarji, od tod često lažni revolucionarni aktivizem (treba je postavljati najostrejšje zahteve, ki naj jih izpolnjujejo le drugi; zato so študentske akcije često neuspešne zaradi strahu pred uspešnostjo, ki bi nas mogoče omejevala v lastni akciji; to je tisti negativni ekstremizem, ki lahko nastaja tudi kot oblika, izraz preprečenega radikalizma, ki je nujen pojav po množični pasivizaciji študentov). Toda sam razvoj družbenih odnosov in produkcijskih sil povzroča vedno močnejšo zainteresiranost študentov za svoj študij; ta opredelitev pa predstavlja BISTVENI (čeprav ne izražen) interes, saj pogojuje odpravo permanentne krize družbe v celoti.

3. Gibanje, ki se izživlja v sebi

Študentje tako stojimo na fronti dejanskega napredka, ki resnično preobraza in negira krizno stanje tako, da ohranja človeka. Pričakujemo, da bodo študentje za to vedno bolj zainteresirani za lastni položaj, pojavljale se bodo (oz. se že) težnje po konstruktivni kritiki obstoječega, „kaj“ za reformo univerze bo postal „kaj“ za permanentno revolucijo. Tako bodo vsa razmišljanja in akcije študentov vedno bolj radikalna, ekstremizma pa bo vedno manj. V tem trenutku se bomo zavedno spopadli z vsemi konservativnimi silami družbe, ki skušajo ohraniti obstoječe stanje, ki se radikalizma boje in ki ga skušajo preprečevati. Posledica tega bo včasih gibanje, ki se izživlja v sebi samem, v revolucijah brez interesa za uspešnost akcije in njenega vključevanja v družbeno gibanje; to vključevanje bi seveda obvezovalo nosilce gibanja na težki dolgi marš skozi institucije. Taka oblika ekstremizma je nenevarna, neuspešna, kljub svoji glasnosti. Napredni boj za razširjanje lastnega družbenega prostora (ta pa vključuje tako politični kot kulturni prostor) mora biti dosleden boj proti današnjemu modelu politike in kulture. Študentska politika in študentska kultura lahko obstajata le kot negacija politike in kulture (kot parcialni strogo ločeni dejavnosti človeka, vsaka s svojim posebnim, „posvečenim“ področjem „dela“). Študentska „politika“ in „kultura“ morata negirati prav takšno delitev družbenih dejavnosti in jo opredeliti kot nedelavno. Študentska aktivnost mora biti integralna, izhajati mora iz študentovega položaja na univerzi in v družbi in transcendirati vsako razcepljenost človeškega življenja. In to je tisto novo pozitivno, kar lahko ustvarja le študentsko gibanje. To pomeni začetek novega načina družbeno-političnega življenja študentov, ki mora predstavljati istočasno negacijo obstoječih oblik in novum življenja.

4. Združevanje po interesnih skupinah

Študentsko gibanje mora težiti za takšno obliko organiziranja življenja, ki bo omogočala čim bolj celovito in ne parcializirano osebnost človeka (odpravljanje ločite sfere abstraktnih „zasebnosti“ od „družbenosti“). Težnja za novim družbenim položajem študenta, za novim političnim prostorom, torej negacija sedanje strukture družbenopolitičnega prostora.

Sedanje oblike združevanja študentov v interesnih (strokovnopolitičnih) skupinah, ki se združujejo ob skupni akciji in prelaščajo v neposredne oblike združevanja (zbori, tribune, teach-ini, maratoni, itd.) so za sedanji trenutek dovolj ustrezne. V interesne skupine moramo združevati koherentne revolucionarne skupine študentov, napredne inteligence, delavcev; mladi diplomanti pa naj na svoja delovna mesta prenašajo ta napredni duh ob aktivni podpori študentov. S kolegi, ki torej odhajajo iz našega okolja, moramo študentje nenehno in organizirano z aktivnim sodelovanjem vnašati znanstveno kritični duh med ljudi. Samokritični duh mora povzročati nenehni odmev, ki bo študentsko akcijo spodbujal, vzpostavljal nenehni dialog med študenti in družbo. Tako bodo naše akcije za razširjanje družbeno-političnega prostora študentov imele svoj smisel in uspeh.

Vseuniverzitetna študentska konferenca, ki je pred nami, naj bo prvi zavestni korak v tej smeri.

(To je nekoliko popravljen tekst iz materialov za skupščino Skupnosti študentov.)

A. U.

GIBANJE, KI ODPRAVLJA SEDANJE STANJE

Morda je osnovna napaka tega zapisa v tem, da je napisan na hitro in bolj po sili razmer. Tako ne more zajeti celote, kompleksnosti vzrokov in razlogov in tudi ne izdelane analize dogodkov zadnje sobote v Ljubljani.

Poskus bo zajel odgovore na naslednja vprašanja:

1. Kaj smo hoteli in zakaj
2. Ali smo samo razburkali javnost ali pa smo tudi kaj spremenili
3. Kako ocenjujemo razmerje sil
4. Kdo so naši zavezniki in naši nasprotniki
5. Kako smo se organizirali in kako smo nastopili

1. Akcijski odbor in mednarodni odbor Študentske skupnosti sta ob sodelovanju skupine IV. blok ter večjega števila komunistov, predvsem s Filozofske in Pravne fakultete, v sredo zvečer odločila, da bomo ljubljanski študentje odgovorili na fašistično izzivanje v Trstu, kjer so fašisti, opogumljeni z izjavo italijanskega ministra Mora: „o pravicah Italije do bivše cone B“, napadli sedež socialistične partije in pretepli pet slovenskih študentov. Vse to pred očmi policije, ki je mirno opazovala dogodke (kdo ji je dal blagoslov?).

Odločili smo, da bo naš odgovor na fašistično izzivanje ogorčena obsodba desničarskih skrajnežev, hkrati pa manifestacija prijateljstva z italijanskim ljudstvom in delavskim razredom ter študenti še posebej. Hkrati smo opozorili na povezanost in sovpadanje pritiskov na Jugoslavijo (Bolgarija – Makedonija, Avstrija – Koroška, Italija – bivša cona B), ki v sedanjem trenutku opredeljujejo odnos velikih sil do naše države v smislu poskusov razkosanja na interesna področja. Ugotovili smo, da mora delavski razred izkazati svoj internacionalizem tako, da se postavi po robu hegemonističnim in imperialističnim silam v svetu in predvsem doma. Seveda smo izrazili podporo prizadevanjem zamejskih Slovencev za popolno enakopravnost z večinskim delom prebivalstva.

Ta osnovna izhodišča, podana že na samem začetku priprav, že pri sami odločitvi za manifestacijo, so ob večinskem sklepu, da bomo hkrati nastopili proti slehernemu šovinizmu in nezrelemu političnemu emocionalizmu, opredelila naš odnos do dogodkov v Trstu. Konec koncev smo se tudi že tedaj opredelili o vprašanju resničnih krivcev fašističnih izgrediv, ki so mogli izbruhniti samo pod plaščem najvišjih državnih vrhov z desnega krila italijanskega političnega življenja, podprti z generalno strategijo pakta NATO

in blagoslovljeni z Vzhoda. Te sile diktature tudi onemogočajo revolucionarnim in internacionalističnim silam lastnega delavskega razreda, da bi mogli svojo večinsko voljo in hotenje izraziti kako drugače kot v stavkah, pismih ali podobnih vrstah protesta.

2. Dejansko smo naredili spontano politično potezo, ki je delovala v smeri plebiscitarne enotnosti slovenskih študentov, mladine in drugih občanov proti ogroženosti, ki jo čutimo od zunaj in od znotraj. Razredni interes se je v tem trenutku ujel z najsplošnejšim nacionalnim in državnim interesom.

Akcijski odbor je v osnovnih črtah že takoj na začetku sprejel zamisel o širšem sodelovanju z ljubljansko mladino in delavci, kasneje pa je to razširil na mladino v Sloveniji (velikemu številu gimnazij smo poslali letake s predlogi, kako in kdaj naj organizirajo manifestacije, kar je v večini primerov tudi bilo uresničeno. V nekatere obmejne občine pa so odpotovali študentje, da bi pomagali pri organizaciji). Politično in akcijsko oportuno se je pri tem obnašalo vodstvo RK ZMS, čeprav so bili predsednik in nekateri ožji sodelavci obveščeni o vsebini in poteku akcije ter našem predlogu za sodelovanje. Treba je povedati, da je sicer odziv mladine na študentsko vabilo za akcijo po raznih krajih Slovenije in v Ljubljani toliko dragocenejši, ker so bili tiste dni skoraj vsi predsedniki in sekretarji občinskih mladinskih komitejev zbrani na seminarju v Bohinju in se niso potrudili niti sprejeti pozdrava akcijam, kaj šele, da bi jih podprli in pomagali organizirati.

Podpora akciji je uspeh akcije. Spontana pobuda je postala gibanje, ki je zahtevalo organizacijo, ta pa program, osnovne ideje. In ni res, da tega nismo imeli. Odziv, ki ga je iniciativa imela po Sloveniji, prisotnost makedonskih študentov, slovenskih in italijanskih študentov iz Italije, slovenskih študentov iz Avstrije, palestinskih študentov v Ljubljani, vse to kaže, da osnovne misli, kakor sem jih obdelal in ki so bile dogovorjene že prvi dan, niso bile prazna slama, marveč globoko občutena in spoznana dejstva, ki smo jih nosili v sebi in šli z njimi na ulice.

Množičnost ima tudi neko slabo točko: nudi možnost manipulacije, ko množica ni osveščena. Posebej je to možno pri srednješolski mladini, ki še nima izostrelega čuta za pravo ozadje nekega gibanja. Ne vem, če je bila naša množičnost manipulacija, moram pa povedati, da je bila večina srednješolske mladine, ki je prisostvovala manifestacijam, že prejšnji dan, v petek zvečer, na protifašističnem zboru v domu JLA, kjer sem jim kot študentski predstavnik razložil vse osnovne postavke naše akcije z najširših političnih, predvsem pa razrednih internacionalističnih vidikov.

Pozivu v akcijo se je odzvalo skoraj dva tisoč teh srednješolcev (z viške gimnazije so kljub nasprotovanju profesorjev kolektivno prišli in pripomogli k uspehu manifestacije).

Za kvalitativen skok nam je zdaj močno potrebna kvantiteta, množičnost. To načelo bi si moralo čimprej pridobiti domovinsko pravico na naših programih. To toliko prej, ker deluje akcijski odbor že tako homogeno, da je sposoben kanalizirati in intenzivirati množično akcijo v revolucionarno kvaliteto.

Ne trdim, da je bila manifestacija nekaj izjemnega. Bila je nadaljevanje uspešno zastavljene poti za aktivizacijo in osveščanje študentov, je pa hkrati pokazala, da je gibanje v stvarnih začetkih že vzpostavljeno in da ga je zdaj treba spraviti na višji nivo zavesti in graditi naprej.

Akcija je pokazala, kako pomembna je povezanost študentov in druge mladine, študentov in delavcev, Ljuljane z Mariborom in drugimi kraji, z drugimi republikami, z zamejskimi progresivnimi silami, z mednarodnim revolucionarnim gibanjem.

Možnost manipulacije je vedno prisotna in realnost gibanja v sedanjih razmerah je takšna, da bo del mladine ostal v bistvu manipuliran še naprej. Protislovnost današnje družbe se kaže v tem, da iskanje poti permanentne revolucije in človeka kot subjekta življenjske situacije prihaja v konflikt z nujnostjo, ki zahteva „ljudi, ki ubogajo na vsak ukaz“, ko se prej zavestno ali nujno opredelijo za smisel svojega početja.

Ugotovljamo torej, da postajamo gibanje, ki odpravlja sedanje stanje skozi politični boj (ki se vse bolj kaže tudi kot nasprotje med individualizirano in standardizirano osebnostjo) za temeljne samoupravne pravice (revolucioniranje družbe in univerze, študent-delavec, socialni položaj študentov, socialna diferenciacija v družbi, aktiven odnos do sveta in življenja, šolski sistem . . .)

RADIOVOJ PAHOR

(NADALJEVANJE PRIHODNJIČ)

PRAVLJICA O RADOVEDNEM ČEVELJČKU, KI JE ZNAL ČITATI.

V ČASOPISU JE PREBRAL, DA JE TRIUMF

KREMA ZA ČEVLJE S SILIKONI IN LANOLINOM ZELO DOBRA. BIL JE RADOVEDEN IN JO JE KUPIL.

MAGNA PROPAGANDA

ŠE SEDAJ JE VES KRASEN.

ILIRIJA

SPOŠTOVANI TOVARIŠ GLAVNI UREDNIK

Rad bi se opravičil tov. Ludviku Tončiču, študentu geografije, da je moral v neenak boj mnenj z Vami sam. Zavoljo moje lenobe, kali. Čeprav niste Antena, ki dovoli, da se bralci dopisujejo na njenih straneh, naredite prosim izjemo in dovolite, da tov. Ludviku pojasnim, da na omenjenem polprivatnem teach-inu (po „sredi“ sem sam udaril) nisem mogel zastopati uredništva Dela, ampak žal zgolj svojo osebo. Tako je pač pri nas v navadi. Prav tako nikakor ne mislim, da so študentje privatna javnost. V potrditev zastavim svojo besedo komunista ali svoj „bog varuj“, če menite, da je boljše tako. Privatnika torej vzamem nase. Tovarišu Kocbeku nisem zameril, da je ravnal bolj po srcu, kot po pameti, ko je vpil: „Potegnite ga z odra!“ Mene namreč. Upam, da mu tudi tov. Ludvik ni prehudo in študentje-udeleženci nasploh tudi ne.

Opravičiti se moram tudi Vam, tovariš Konc. Iz Vašega žvižganja na teach-inu sem razbral (popravite me prosim, če temu ni tako), da ste se razgovora udeležili privatno. Tako, kot sem se ga tudi sam. Da niste govorili kot glavni urednik, ali novinar, sem razbral deloma iz Vaših besed, deloma po tem, ker ste potem napisali sicer kar posečen članek. Saj oba pozna nekatera tozadevna določila moralnega kodeksa novinarjev, mar ne?

Jaz Vam nisem žvižgal. Čemu le? Pa čeprav si dovolim za Vami razmišljati o študentski subkulturi in revolucionarnosti. Oprostite, ker si dovolim še več: da podvomim v Vaše besede in Vaša zagotovila. Sem prav ravnal, ko sem tudi Vas prišel k tistemu odstotku ali polovički odstotka revolucionarnih in radikalnih študentov? Ne bi želel, da bi Vas tlačil tam, kjer ne želite, res ne.

Če ste – Vi pravite „smo radikalni“ – mi prosim Vas iz Vaših izkušenj pojasnite, kje ste našli tak malenkosten odstotek? Rad bi z Vašimi podatki obogatil tiste, do katerih sem se dokopal sam. Kar zadeva subkulturo-navade v modi, frizuri, obnašanju, v seksualnem življenju, v kulturno zabavnem življenju itd. (citiram J. Konca) – ki je nekakšen ostanek radikalnosti pri prej radikalno usmerjenih študentih, sem žalosten na neživljenjsko matematiko, ki me pouči, da je mali odstotek od skoraj nič blizu absolutne ničle.

Sam mislim, da se študentova revolucionarnost, za katero sodim, da je več kot pol odstotka, vtopi v „institucionalizirani družbi“ zategadelj, ker so študentje premalo organizirani že med študijem, kaj šele potem, ko se zaposlijo in se – nevedni kakšne zvitosti so sposobne starejše generacije – prepustijo življenju, ki ne potrebuje fraz, ampak kruha. In iger, če hočete.

Besedo ali dve o „lažnih problemih“, ki da sem jih vsiljeval na teach-inu. Vprašal sem, ali je neki Mijanović pomembnejši od perečih študentskih problemov, kot so pomanjkanje domov, nizke študentske stipendije, prenatrpani in zastareli učni načrti, „izgon“ študentov elektrotehnike s spremembo učnega načrta v Ljubljani in še mnogi drugi. Zakaj so fakultete in univerza brez statutov ob tako radikalnih študentih? Itd. So to lažni problemi? ! Je treba – sprovciran – žvižgati zaradi vsiljevanja? Pa se res čutite sprovcirani tovariš KONC?

Tudi sam sodim, da sem nekoliko predolg. Pa čeprav ste Vi dvakrat pisali o meni in jaz le enkrat Vam. Zato Vas pooblašam, tovariš glavni urednik, da skrajšate pismo v soglasju z določili Zakona o tisku. Pa čeprav je dolžina mojega pisma prispevek resnicoljubnosti, demokratičnosti etc, ki jo proklamirate, kar je meni zelo všeč.

Z dolžnim spoštovanjem Vas prisrčno pozdravljam.

IVAN VIDIC,
Ljubljana, Frankopanska 23

PRIPIS: Udeležil sem se teach-ina kot občan – študent FSPN, tovariš Vidic pa verjetno kot občan – delavec Dela. Zato sem jaz skušal govoriti o naših, študentskih, tovariš Vidic pa o svojih profesionalnih problemih. In to je navsezadnje prav. Skušal sem govoriti tudi o tem, kako hitro prilepijo nekaterim študentskim akcijam vzdevek „ekstremistično“ in da študentska organizacija nima politične in organizacijske moči, da bi navznoter in navzven nevtralizirala takšne tendence. Zato lahko razni politični subjekti in druge institucionalizirane skupine družbe manipulirajo s študenti za svoje razne potrebe, kot se je to pokazalo v najnovejšem sporu med našo redakcijo in redakcijo Dela.

Teach-in je bil izrecno sklican na temo Mijanović, nekaj tednov po tem smo imeli teach-in o materialnem položaju študentov, na vrsti so še druge teme. Veselilo bi nas, če bi tudi Vi sodelovali na teh teach-inih o družbenih in političnih tajnah ter o nepopolni informaciji naših množičnih medijev.

In še to: nekateri radi pišejo na dolgo, tudi Vi. Tribuna si pač ne more privoščiti dolgovernih člankov, ker za nami ne stoji noben politični forum, ki bi to plačeval. Zato bi v prihodnje raje nadaljeval najino diskusijo tam, kjer je za to več prostora.

J. K.

DRAGI MOJI!

Jaz nisem FRAJER ŠTUDENT, vsaj v takem smislu ne, kot si ga predstavlja Jaša Zlobec. Meni stara Marks in Engels ne gresta na živce, tudi nočem biti samo sopotnik revolucije. Tudi ne zmerjam vseprek, tudi nočem spreminjati te družbe tako, kot jo drugi ohranjajo. Na tej ravni se resnično da ostati intelektualistični debater.

Jaša Zlobec je v nekem smislu znova izzval pravico o tem, kaj je študent, in ker je na tako vprašanje težko odgovoriti z nekaj stavki, bom raje povedal, kaj jaz kot študent delam oziroma želim delati. Če gre študent na razjho, ne gre nikoli iz kakšnih mističnih namenov, da bi družbo spreminjal v politični obliki. To je na žalost odtujeno njegovi resnični študentski biti, v kateri se danes pri nas dober študent more uresničevati. V takem okolju se večina boja za spreminjanje izgubi v privatiziranim spreminjanju sveta, v tisti sferi, kjer je učinkovitost odvisna vedno samo od moči osebnosti. To so sfere avtonomnih, enakovrednih, načelnih osebnosti, sfere nevrednotenih ljudi in početij, kjer je mogoče skrivanje in razkrivanje, goljufije in poštenost. To je svet neracionalizirano trošene družbene energije. Tu zmerjamo, pljuvamo, izzivamo, razdiramo. Na tej ravni nam nihče nič ne more.

Tisto pa, kar bi jaz hotel biti, je negacija odnosov, ki izhajajo iz privatiziranega življenja. Iz njega izhaja težnja po harmoničnem skladju naprednega in nazadnjaškega, privatnega in političnega. Če se lahko uresničim samo kot politični subjekt, se moram podrediti političnemu bivanju tudi v osebi sferi. Svojega nočem skrivati, nočem dajati vtisa, da mi je nekaj sveto. Če hoče Jaša Zlobec doseči resnično moč, ne sme študentske mentalitete ujeti v privatizirani obliki. To je sicer kritika, vendar kritika tistega, kar je tako ali tako anahronistično. Kritika takšnega življenja je mogoča samo v akciji in to v politični akciji. Zlobčeva kritika je ostala v verbalnih okvirih in to v okvirih življenja, ki ga napada.

Vem, da hočem graditi. Vem tudi, kaj hočem graditi, nihče pa mi ne more dati recepta, kako je to stvar mogoče izpeljati. Tudi jaz ga ne vem.

Kadar slišim, da sem frajer (študent), si res ne morem kaj, da se ne bi nasmehnil. Argumenti za to so tako trdni, vsaj videti so taki, realizem je tako trden, pa vendar se za vsem skriva naivni aktivizem, kolikor ni že vsak aktivizem naiven. Prva značilnost aktivizma je ta, da se ne opredeljuje do dogodkov na osnovi primarnega izkustva. To je pot do verbalnega humanizma. Če že aktivizem sam ni verbalni humanizem. Druga lastnost je v tem, da nima kriterijev za teže dogodkov, aktualno je vedno najpomembnejše. Oboje se vključuje v neučinkovitost aktivizma, v udtujenost sodobnega človeka v politični dejavnosti. Aktivizem je lažna angažiranost.

V članku Frajer študent je mogoče videti tudi to, da avtorji manjkajo analitični instrumenti. Verjetno bo avtor odpravil to slabost takrat, ko bo začel razmišljati iz sebe. Dokler pa vidi svojo neurejenost v drugih, naj se raje ne spušča v posploševanja, vsiljevanja svojega akcijskega koncepta.

M. P.

ZOOM

ZOOM

Tribuna sope. Teče svoj cross-country, gazi kisle trave, brodi lepljivo blato. Tribuna sope in breztalje močvirja je nepregledno. Hropeča kipi, srce ji divje razbija in udarja zamolklo ob svodu slovenskega neba. Ta prostor je varen, že bije plat in pomagachi hite. Darovanja je obilo, pomoči brezmejno, na vsem lepem ne manjka se tal pod nogami. Tribuna hiti, sproščena v lahkotnem drncu teče, blagruje prvega rešenika – prvi kilometer prispeva CZ.

Bilo je v zemljo zakopano, enkrat in edinkrat na leto dano, največje in edino priznanje slovenski publicistični dejavnosti. Dovolj enkratno, da bi kazalo premisliti komu in čemu!

Šuklje Rapa? Inkret Andrej, Rupel Dimitrij.

Naj ne zameri prva, da jo puščamo v nemar, ko nam ni moč loviti enkrat slišanih, pa v zraku in času izginulih besed, na slabšem je misel sodrugov v tiskani črki dana v svet. Ubrana na isto struno, vkup popevala eno, pa vendar ne eno in isto vižo, vsak zase, a vendarle družno, prejela priznanje. Mar jima res gre? Mučno postaja to družno preverjanje znanja, nabranega v letih šolskih klopi. Ceno nenehno pogrevanje misli, zgrajene kot možni model analize ustroja romana. Odvečno nam je, ko se v razkošju publicistične reve daje v vsakokratni preužitek tak težko prebavljiv zalogaj, uporen vsakomur, ki te kuhe ni več in v jezo le-temu, ki si recepta vsaj v malem je svest. Ostane naj skromno in nedorečeno: šaljivo gotovo je to početje, da se struktura po bratsko enači z okrajšano verzijo zgodbe. Da gre prav za to, je preočito v ovenčanih delih obeh lavreatov. A kakor nam je mučno in težko tako dolgotrajno sprenevedanje v samoprevari snujočega se početja, toliko nam je srcu bližji akt, ki taisto one nagrajuje z v letu dni vzraslo lorovovo mladiko. Le obupati nikar, nikdar in nikjer, priznanja ostajajo – praznini šablone in bohotenju preproščine navkljub. Vztrajati, vztrajati, vztra ... ja ... ti ...

IN RODIL SE BO...

KO SE JE PRIBLIŽAL
ČAS, DA BI SE RODIL
JEZUS KRISTUS - ZVE-
LIČAR SVETA, JE GOS-
POD BOG POSLAL ANGELA
GABRIJELA V NAZARET
K DEVICI MARIJI ...

MAGNA
PURGA
70.

KO JE PRIŠEL
ANGEL K NJEJ,
JO JE POZDRAVIL:

ZDRAVA, MILOSTI
POLNA, GOSPOD
JE S TEBOJ, BLA-
GOSLOVLJENA
MED ŽENAMI.

KAJ SE ZAJEBAVAŠ -
SAJ NISEM JAZ KRIVA,
ČE JE TABLET
ZMANJKALO!

KONEC

Studentski list urejajo: Boris Cizej, Milan Dekleva, Kostja Gatnik, Jože Konec (glavni urednik), Andrej Medved, Marko Slodnjak, Jaša Zlobec, Aleksander Zorn (odgovorni urednik). Stalni sodelavci: Jernej Novak, Marjan Pungartnik, Janez Stergar, Andrej Ule. Fotografija: Tone Stojko. Lektor: Milan Jesih.

— & —

TRIBUNA - Izdaja 10 SS ljubljanskih visokošolskih zavodov - Uredništvo in uprava: Ljubljana, Trg revolucije 1/11 - telefon 21-280 - Tekoči račun: 501-8-78-1 - Celoletna naročnina za študente je 15 din, za druge 20 din - Tiska Železniška tiskarna, Ljubljana, Moše Pijade 39 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Poština plačana v gotovini.